Yurt D???nda Ya?ayan Türk Çocuklar?n?n Ana Dillerine Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yurt D???nda Ya?ayan Türk Çocuklar?n?n Ana Dillerine Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33523

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yurt D???nda Ya?ayan Türk Çocuklar?n?n Ana Dillerine Yönelik Tutum Ölçe?i, yurt d???nda ikamet eden Türk kökenli çocuklar?n ana dilleri olan Türkçeye kar?? geli?tirdikleri tutumlar? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir araçt?r. Ölçek, Ü. ?en taraf?ndan 2011 y?l?nda yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir ve özellikle dilsel ve kültürel miras?n korunmas? ba?lam?nda büyük önem ta??maktad?r. Toplam 31 maddeden olu?an bu ölçek, dört farkl? alt boyutta dil tutumunu detayl?ca analiz etmektedir.

Ölçe?in geli?tirme süreci, güçlü psikometrik özellikler sergilemi?tir. Elde edilen yüksek Cronbach Alfa güvenirlik katsay?s? (0.91) ve faktör analizi için yüksek uygunluk gösteren KMO de?eri (0.937), ölçe?in güvenilir ve geçerli bir ölçüm arac? oldu?unu göstermektedir. Ölçek, 5'li Likert derecelendirme format?n? kullanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Tutum ölçe?i, ana dil, Türkçe, yurt d???, Türk çocuklar?, dil tutumu, psikometrik özellikler, dil sosyolojisi.

Yazarlar

Ü. ?en

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, yurt d???nda ya?ayan Türk çocuklar?n?n Türkçeyi ö?renmeye, kullanmaya ve sürdürmeye yönelik sahip olduklar? duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri yani tutumlar? sistematik olarak belirlemektir. Bu tutumlar?n belirlenmesi, yurt d???ndaki Türk çocuklar?na yönelik dil e?itimi politikalar?n?n ve müfredatlar?n?n geli?tirilmesine bilimsel dayanak sa?lamaktad?r.

Ölçek, ö?rencilerin Türkçeye olan ba?l?l?k düzeylerini, Türkçe derslerine ve genel olarak Türkçe okuma-yazma-konu?ma becerilerine kar?? geli?tirdikleri motivasyonu ve ilgiyi ölçmeyi hedefler. Elde edilen veriler, dilin korunmas? ve geli?tirilmesi stratejileri aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Yap?

Ölçek, yurt d???nda ya?ayan çocuklar?n ana dillerine yönelik karma??k tutumlar?n? ölçmek üzere tasarlanm?? çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Ölçek, toplam 31 madde ve bu maddelerin topland??? dört temel alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar, tutumun farkl? yönlerini (motivasyon, akademik ilgi, sosyal kullan?m ve dil becerilerine yönelik alg?) kapsamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in yap?sal bütünlü?ü, dil tutumunun sadece duygusal bir ba?l?l?k olmad???n?, ayn? zamanda akademik ve sosyal ba?lamlarda dilin pratik kullan?m?na yönelik inançlar? da içerdi?ini varsayar. Alt boyutlar, ö?rencilerin Türkçeyi bir miras dili olarak alg?lay?? biçimlerinden, günlük hayattaki ileti?im tercihlerine kadar geni? bir yelpazeyi ölçmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla yap?lan analizlerde, verilerin faktör analizi için uygunlu?u test edilmi?tir. Bu testler sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) uygunluk de?eri 0.937 olarak hesaplanm??t?r. KMO de?erinin 0.60 e?i?inin oldukça üzerinde olmas?, verinin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun oldu?unu ve maddeler aras?nda yeterli ortak varyans bulundu?unu göstermektedir.

Ayr?ca, örneklem büyüklü?ünün ve verinin faktör ç?karma için uygunlu?unu gösteren Bartlett Küresellik Testi de istatistiksel olarak anlaml? bulunmu?tur ($p<0.05$). Bu sonuçlar, ölçe?in yap?sal geçerli?inin güçlü oldu?unu ve ölçülmek istenen yap?y? ba?ar?yla temsil eden boyutlara sahip oldu?unu do?rulamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirli?i, Cronbach Alfa katsay?s? ve madde-toplam korelasyonlar? ile de?erlendirilmi?tir. 31 maddelik ölçe?in genel Cronbach Alfa de?eri 0.91 olarak belirlenmi?tir. Sosyal bilimler ara?t?rmalar? için 0.70 ve üzeri kabul edilebilirken, 0.91 de?eri ölçe?in son derece yüksek bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Ayr?ca, ölçekteki 31 maddenin tamam?na ait düzeltilmi? madde-toplam korelasyon de?erlerinin 0.30'un üzerinde oldu?u saptanm??t?r. Bu durum, her bir maddenin ölçe?in ölçtü?ü genel yap?y? temsil etme yetene?inin yüksek oldu?unu ve maddelerin toplanabilirlik özelli?ine sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r. Bu bulgular, ölçe?in farkl? uygulamalarda istikrarl? sonuçlar verece?ine i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal özelliklerini ortaya koymak amac?yla yürütülen faktör analizi, ölçe?in dört alt faktörden olu?tu?unu göstermi?tir. Bu dört boyut, yurt d???nda ya?ayan çocuklar?n ana dile yönelik tutumlar?n?n farkl? bile?enlerini temsil etmektedir. Faktörlerin belirlenmesinde kullan?lan istatistiksel uygunluk testleri (KMO=0.937 ve anlaml? Bartlett Testi), elde edilen faktör yap?s?n?n güçlü ve güvenilir oldu?unu desteklemi?tir.

Faktör yap?s?, ölçe?in 31 maddesini a?a??daki dört tematik boyuta ay?rmaktad?r: Genel Tutum, Türkçe Dersi, Konu?ma-Yazma ve Okuma-Dinleme. Bu ayr?m, tutumun hem motivasyonel hem de

ARABPSYCHOLOGY.COM

beceri temelli boyutlar?n? kapsayarak, ölçe?e kapsaml? bir ölçme yetene?i kazand?rmaktad?r.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Development)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= Hiç Kat?lm?yorum - 5= Tamamen Kat?l?yorum)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yurt D???nda Ya?ayan Türk Çocuklar?

Age Group: Çal??man?n orijinal uygulamas?nda yer alan ya? grubuna göre belirlenmelidir (Genellikle ilkö?retim/ortaö?retim ö?rencileri).

Population Details: Ölçek, orijinal olarak Belçika'da ya?ayan Türk çocuklar? üzerinde uygulanm?? ve onlar?n Türkçeye yönelik tutumlar?n? ve yazma becerilerini inceleyen yüksek lisans tezinin bir parças? olarak geli?tirilmi?tir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Dil ölçümü, göçmen çocuklar, Türk diasporas?, dil e?itimi, çok boyutlu ölçek, psikometri.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2011 y?l?nda Ü. ?en taraf?ndan yüksek lisans tezi (Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü) kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Kullan?m izinleri için öncelikle tez yazar?ndan ve ilgili üniversiteden onay al?nmas? önerilmektedir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle ücretsizdir, ancak ticari veya klinik kullan?m için özel izin gerekebilir.

Kaynaklar

?en, Ü. (2011). *Belçika'da ya?ayan Türk çocuklar?n?n Türkçeye yönelik tutumlar? ve yazma becerileri* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tez kayna??na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: yurt-disinda-yasayan-turk-cocuklarinin-ana-dillerine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yurt D???nda Ya?ayan Türk Çocuklar?n?n Ana Dillerine Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Genel tutum (11 madde): Türkçeyi ana dilim oldu?u için ö?renmek isterim.
Türkçe dersi (4 madde): Türkçeyi daha iyi ö?renmek için ders saatleri art?r?lmal?.
Konu?ma-Yazma (4 madde): Yak?n çevremle Türkçe konu?may? tercih ederim.
Okuma-Dinleme (8 madde): Türkçe yaz?lm?? kitaplar? okumak bana zevk verir.

ARABPSYCHOLOGY.COM